

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Cena jim je za celo leto 8 K, za pol leta 4 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 8-50 K, za Ameriko 9-50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

Vse dopise, naročnino in oznanila sprejema tiskarna J. Krajec nasl.

Cenjeni naročniki!

Z današnjo 52. številko 34. letnika Dol. Novic se moramo posloviti od vseh svojih ljubih in dragih naročnikov. Novega letnika ne moremo izdajati tako dolgo, da dobimo papir. Sprejmite pristržno zahvalo za Vašo dosedanjo naklonjenost in vljudno prosimo, ostanite nam zvesti i nadalje ter potrpite, da se uredi kriza s papirjem.

V tem času pa nam blagovolite vpošiljati zaostalo naročnino po poštah nakaznicah. Kdor pošlje še novo naročnino 10 kron za naprej, stori prav, ker se mu vpiše naročnina že za nov letnik, ki bo izšel, kakor hitro pride papir.

Želimo hvaležnim srcem vsem velecenjenim naročnikom in sotrudnikom milostipolne božične praznike ter srečnejše novo leto v novi državi.

Odličnim spoštovanjem in iskrenim jugoslovanskim pozdravom se toplo priporočujemo

uredništvo,
založništvo in upravništvo.

Br. Gervazij:

Božični dar.

Objela nas je sveta noč,
v svoj plašč ovija hrib in dol.
Že čutim nje skrivnostno moč,
ki lajša mojo srčno bol.

Ta noč mi je prinesla v dar
zdravnika mojega srca,
ki reši dušo vseh prevar,
ki zvan je Rešenik sveta.

Iz sre izginja prejšnji črt,
ki vžigal je svetovni boj...
Naval sovražnikov je stirt
in prost postal si narod moj.

Ne boš več drugim hlapčeval
kot prej skoz dolgih tisoč let.
Sam sebe vreden si postal,
ker sveta noč pretvarja svet...

Le njemu naj se klanja vsak,
ki rojen bil je nam nocoj;
ki jarem nudi nam sladak
in v last nam dal bo delež svoj.

V njem prava sreča je doma,
v njem je svoboda in prostost;
on bodi nam vladar srca
in naše duše dragi gost.

Po zraku mahal bi moj rod
ko sreče bi drugod iskal.
Postal bi žrtev strašnih zmot
in zopet sužen bi postal.

Ohrani mili narod moj
kar dala ti je sveta noč,
potem nikogar se ne boj,
Gospod, naš Bog, je naša moč!

*

Letošnje božične čestitke...

Dolgo, dolgo je čakal Izrael svojega Mesijo, ki naj prinese njemu in vsemu človeštvu odrešenje, lepšo in srečnejšo bodočnost. Kako mučna, težka, da obupa polna so bila zanj stoletja dolgega adventa! Tujec je sedel na Davidovem prestolu, domači sin, Izrael, pa okovan v verige, je moral tlačaniti in se klanjati priseljenim tujcem, ki so sovražili in teptali z nogami vse, kar je bilo njemu ljubo in sveto.

Pa minul je advent! V tihi božični noči pred 19-sto leti se je morala tema umakniti luči, nebeški duhovi so nad bethemskimi planjavami naznanili Izraelu in vsemu človeštvu prihod nove, srečnejše dōbe, s tisto ljubko, vedno novo nam pesmijo: „Slava Bogu na višavah, mir ljudem na zemlji.“ Mir ljudem! Mir narodom! Proč s sovraštvom, tlačanstvom in suženjstvom, proč z orožjem in prelivanjem krvi, ker prihaja Mesija, knez miru in ljubezni! Mir, mir, ljubezen, pravo, nesebično, odkritosrčno, bratsko ljubezen, svoboda, enakost, bratstvo prinaša Mesija...

Jugoslavlani! Že pred 1000 leti so zabrenkali in zapeli tuji možje našemu narodu božičnico, pesem miru in ljubezni... Pa naš narod je ni zapel z njimi, ker ni okusil in občutil sladkosti božične poezije. Tuji, sveti možje so prihajali v našo deželo, oznanjali so svobodo, v resnici pa nehote in nevede prinašali suženjstvo, oznanjali so križ, v resnici pa prinašali meč, ker so sklepali preozko prijateljstvo s hinavskimi in grabežljivimi nemškimi grofi, ki so sejali med nas le razdor, sovraštvo, bratomor.

Bratje! Tisočletje je za nami, odkar slišimo o božični noči, o božični pesmi, in vendar je bilo to tisočletje za nas le dolg, težak advent! Da, na Dunaju, Berlinu in Budimpešti so praznovali božičnico, pa ne pri jaslicah, temveč — kot nekdanj Herod — pri polnih mizah, kjer so hoteli zadušiti nemirno vest, pri polnih čašah, kjer so preganjali strah in bojazen, ker vstajali so resni možje, ki so — kot nekdanj modri iz Jutrovega — napovedovali novo dōbo, konec adventa za trpeče in podjarmljene narode, v prvi vrsti Jugoslovane.

Niso se motili! Minul je za nas advent; letos stopa pred nas božična noč prvič s polno mero svoje poezije: „Mir ljudem na zemlji!“ Potoki krvi svetovne vojne so otekli, roka Vsemogočnega, ki vodi narode na pot sprave in miru, k pravemu krščanstvu, kot se nam je oznanilo v božični noči, je posegla vmes ter ponižala krivce moritve in klanja. „Mir ljudem na zemlji“, ta spev bo imel v letošnjih božičnih dneh neko posebno moč, ubral bo tako milo strune, kot še nikdar med Jugoslavlani...

Še le letos nam bodo šle božične čestitke prav iz srca in k srcu. Vesel božič! Obilo božičnega veselja in razpoloženja!

Obilo tolažbe in miru naj prinese božična noč vam, nesrečne družine, ki bodete pri jaslicah pogrešale očeta, sina, brata, ženina, prijatelja, znanca — Ni dočakal naše božične noči na zemlji, uživa jo pa tam, kjer vlada večni Božič, saj si je zaslužil na bojnih planjavah krono mučeništva. — —

Obilo božičnega miru vam, maloverne duše, ki gledate še vedno plaho in črno v bodočnost! Ali ne veste, da se nocoj rodi On, ki je strl napuh in moč naših zatiravcev ter prinesel mir, svobodo Jugoslovani? Ali ne veste, da se nocoj rodi On, brez čigar volje človeku niti las z glave ne pade, in je zato v Njegovem varstvu usoda mlade Jugoslavije?

Mirno božično noč vam, naši dosedanji tlačitelji, ki niste nikdar umeli bistva pravega krščanstva, poezije božične noči! Naj vas ne mori v božičnih dneh pekoča vest, temveč misel spreobrnjenja in spoznanja naj se porodi ob jaslicah v vaših srcih. Ne moremo sicer pozabiti vaših vnebovpijočih krivic, a mi vam odpuščamo, odpuščamo vsem, ki so hote ali nehote, vede ali nevede hoteli preprečiti naš narodni božič, skaliti poezijo božičnega večera. Letošnja božična noč naj vsem odpre oči in pokaže pravo pot v bodočnost!

Mir ljudem! Mir vam vsem, sinovi in hčerke, mlade Jugoslavije! Božično Dete naj vas navduši k umevanju in spolnjevanju bistva krščanstva: nesebične medsebojne ljubezni!

Jugoslavija! Sprejmi našo prvo božično čestitko: Naj se nauče tvoji sinovi in hčere ob jaslicah ljubezni, Tvoji otroci naj bodo vedno edini in složni, iz Tvojih mej naj zgine pagansko bratomorstvo, vse naj objame ljubezen, edinost, bratstvo! — Božično Dete, blagoslovi naš slovensko-srbsko-hrvatski rod v obilni meri in dodeli srečo, da bi v prihodnji božični noči čez leto in dan, ko bo naš svečenik v našem jeziku zaoril pred oltarjem: „Slava Bogu na višavah“ — ves jugoslovanski rod v neskaljeni medsebojni slogi in ljubezni mogel nadaljevati: „in mir ljudem na zemlji!“ — Dal Bog!

Razglasi Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Razglas industrijskim obratom. Industrijski obrati, ki so po večini last nemškega kapitala, imeli so pod prejšnjim režimom in imajo po veliki množini tudi še danes nastavljeni le nemško uradništvo. Le težko telesno delo izročeno je močnim in pridnim slovenskim rokam. Danes imamo na razpolago mnogo slovenske inteligence, ki je zmožna in pripravljena prevzeti v industriji uradniška in poduradniška mesta. Ravnateljstva pa se še danes niso prilagodila novim razmeram in so še vedno mnenja, da je boljši kruh v novi državi SHS še vedno samo za Nemce in druge tujerodce in odklanjajo naše prošilce za uradniška in poduradniška mesta z motivacijo, da brez dovoljenja centralnega vodstva svojih obratov ne smejo nastavljeni Slovanov. Podpisano poverjeništvu svetuje torej industrijskim obratom, da sprejemajo v uradniške in poduradniške službe predvsem za to sposobne domačine Slovence. Vsako neutemeljeno odklonitev naših prošilcev se bo zasledovalo z represaljami napram dotičnemu obratu. Ravnateljstva ind. obratov pa si naj preskrbe — če je to potrebno — od svojega centralnega vodstva splošna pooblastila za sprejemanje domačih slovenskih uradnikov in podurad-

nikov, ker se na izgovor pomanjkanja takega pooblastila ne bo oziralo. — V Ljubljani, dne 7. decembra 1918. — Poverjeništvu za javna dela in obrt: Ing. V. Remec l. r.

Dodatek. Dodatno k našemu razglasu z dne 19. novembra 1918 opozarjamo, da nam je došlo že mnogo ovadb zoper osebe, ki so si prilastile večjo ali manjšo količino blaga bivše avstro-ogrske lastnine. Prehodno-gospodarski urad v Ljubljani, Turjaški trg št. 1 ima nalog, vse to demobilizacijsko blago zbrati in zavarovati ter organizirati pravično razdelbo blaga — naj si bo potom trgovcev ali pa po direktni oddaji obrtnikom, kakor tudi drugim posameznikom po potrebi. Opozarja se tedaj še enkrat vse one, ki imajo kaj demobilizacijskega blaga v svoji posesti, da nemudoma, najkasneje pa do 31. decembra 1918 naznanijo to blago, kakor tudi kraj, kjer ga hranijo, prehodno-gospodarskemu uradu. Kdor tega ne stori, nastopalo se bo proti njemu z vso strogostjo in s takojšnjo uvedbo kazenskega postopka. Kdor pa pravočasno naznani tako blago, temu se dovoli, da proti primerni ceni isto obdrži, ako dokaže, da je rabi. Zgodilj so se tudi slučajji, da se je tako blago kupovalo od v to neupravičenih elementov. Vse take kupčije so neveljavne in se bo proti prodajalcem in kupcem najstrožje postopalo. V najboljšem slučaju bo moral, če je kupnina prešla v državno blagajno in to izkaže, vplačati diferenco do prave vrednosti kupljenega predmeta. — V Ljubljani, 7. dec. 1918. — Poverjenik za javna dela in obrt: Ing. V. Remec l. r.

Vsem, ki so dobre volje! Pokazalo se je, da mnogi novo svobodo popolnoma napačno umevajo. Smatrajo se proste vseh postav in naredb in vseh oblastij, posebno pa še oblasti okrajnih glavarstev, županstev in orožništva. Pa tudi sodniji in Narodni vladi se odreka oblast. Vsi ti pojavi pa kažejo ali nezrelost za pravo svobodo ali pa da je pogubonosni boljševizem, ki je razkrojil Rusijo in sedaj grozi Nemčiji, našel pot tudi v našo mlado Jugoslavijo. Slovenci, če hočete, da nastopijo hitro redne razmere v prehrani, v prometu in ugodna rešitev gospodarskega položaja, pumnite, da vse postave veljajo neizpremenjene, da je vsak svoboden državljan dolžan izpolniti postavne dolžnosti. Narodne oblasti so si sveste, da ne zahtevajo od nikogar več, kot je za vzdrževanje javnega reda neobhodno potrebno in smatralo bi za največje zlo, če bi morale nastopiti proti neredu z nasilnimi sredstvi. Tudi orožništvo, ki je, dasi po veliki večini narodnega mišljenja, moralo prej izvrševati naloge tuje nam sovražne vlade, je sedaj v službi naroda. Njih naloga je ravno sedaj, ko je v deželi vse polno klatežev in nevarnih elementov, posebno važna, izvrševanje službe pa zvezano dostikrat z osebno nevarnostjo. Vsaka mržnja proti temu stanu je torej sedaj neupravičena in vsak upor vsega obsojanja vreden.

Kupčija s prešiči in teleti prosta. Kakor doznamo, je Narodna vlada SHS sklenila, da je zanaprej kupčija s prešiči in teleti prosta.

Prispevajate za sklad S. L. S.!

Franjo Neubauer:

Moj Božič.

Pri lučki lučica gori,
otrok pa gleda in strmi,
kako je lep nebeški raj,
ki ves imá ta kras in slaj,
kako bogatih je premnogo
poslalo Detece daróv,
ki nékdaj leglo je ubogo
na slamico pod hleva krov. — —

Stojé zelene smrečice,
goré veselo svečice,
a jaz strmim v otroške čase
in zvončka slišim drobne glase:
„Le pridi! Jezušček je tú,
Odrešenik in kralj mirú!“
„Mirú, mirú!“ srce vztrepeče
in širi se mi hrepeneče. — —

Pred mano slaba luč gori,
božične smrečice pa ní
in božjih ni daróv nikjer,
in vendar — sveti je večer!

Božična noč, presveta noč,
ti travnik si zelen, cvetoč,
in gozd pojoč, ti si pomlad,
prepolna bajnokrasnih nad!
Ti nisi noč, svetál si dan,
iz Betlehema nam poslan! — —

Veselo zvonček marsikter
v božični bo zapel večer!
Še pesmi moje, v srcu skrite,
— kot zvončki jasno zazvenite!
Nesite v mesto, trg in vas
poguma klic, tolažbe glas!

Jugoslovanska vlada.

Belgrad, 20. decembra. Stojan Protić je sestavil v sporazumu z vsemi strankami sledeč koalicijski kabinet:

Predsednik: **Stojan Protić**;
podpredsednik: **dr. Anton Korošec**;
zunanje stvari: **dr. Anton Trumbić**;
vojno: general **Mihajlo Rašić**;
notranje zadeve: **Svetozar Pribičević**;
pouk: **Ljuba Davidović**;
finance: **dr. Momčilo Ninčić**;
pravosodje: **dr. Marko Trifković**;
bogočastje: **dr. Tugomir Alaupović**;
trgovina in obrt: bo šele imenovan;
poljedelstvo: **dr. Živko Petričić**;
prehrana in obnovitev: **Miloje Jovanić**;
železnice: **ing. Marko Vulović**;
javna dela: **Miloš Kapetanović**;
gozdarstvo in rudarstvo: **dr. Spaho**;
socialna politika: **Vitomir Korać**;
pošta in brzojav: **dr. Edo Lukinić**;
predmeta za konstituantno: **dr. Albert Kramer**.

Belgrad, 20. decembra. Kot delegati Jugoslavije na mirovni kongres so imenovani: predsednik: **Nikola Pasić** (Srb); člana pa: **dr. Ante Trumbić** (Hrvat) in **dr. Ivan Žolger** (Slovenec).

Kako je vojna razkrila Dolenjsko.

Vplivu vojne moramo vsaj eno dobro priznati: vojna je tudi najširše ljudske sloje seznanila s kraji, ki so bili dotlej čisto nepoznani ali vsaj malo uvaževani. Ni nam treba potovati po dokaze na daljna bojišča. Najbližji in najprimernejši vzgled nam je naša, še pred vojno od lastnih bratov in sinov zanemarjena in zaničevana Dolenjska.

Kako hitro se je ta žalostna slika spremenila že ob prvih dneh vojne. Izmed cele Kranjske je naša Dolenjska dala armadnemu poveljstvu največji kontingent (število) vojakov, najlepši cvet našega naroda. Koliko truda, potov, prošelj in žrtev je bilo treba, da so nam dovolili vsaj eno železniško progo oziroma edino direktno zvezo z brati onostran Kolpe! Še le ob izbruhu in med potekom vojne je odločujoča avstrijska gospoda uvidela neprecenljivo vrednost ravno te zveze skozi srce naše Dolenjske. In koliko prošelj in klicev za povzdigo našega kmetijstva, obrti in trgovine je romalo do naše deželne in osrednje vlade — skoro brez vspeha; če so nam že vrgli par drobtin, so iste prišle v prid navadno le tistim, ki jih v resnici niso bili vredni.

Kakor znano, je že drugo vojno leto celi državi prineslo pomanjkanje živil; v tretjem vojnem letu pa je to pomanjkanje postalo splošno in zlasti za naša mesta zelo občutno. Ljubljana je vkljub vsem preje tako slovečim biserom Gorenjske in podzemeljskim čudesim Notranjske zdihovala pod mučno težo pomanjkanja, Istra, Primorje, Kras, Trst so malone poginjali gladu. In glejte! Tedaj so vsi ti preje nam tako tuji kraji naenkrat zaznali, kje je tista zaničevana, omalovaževana Dolenjska! Naši in vlaki Trst-Dunaj — da, tudi Dunaj — so bili dan za dnem skozi dobre dve leti in posebno letos spomladi prenapolnjeni samih oboževalcev Dolenjcev. Železna tovorna kola so škripala pod težo izvoza najboljših živil iz Dolenjske. Značilno je, da je neki železniški prometni uradnik na enem glavnih železniških križišč v smeri Trsta, v času, ko so Nemci in bivša naša vlada gladne, že po revoluciji kričeče želodec širokih mas ljudstva tolažili z Ukrajino in njenim dovozom živil, izrekel sledečo kritiko: „Unsere Herren in Wien und jene in Berlin versichern uns stets mit Lebensmittel Einfuhr aus „U-Krain“. Nach tatsächlicher Verfrachtung aber ersehe ich, dass sie sich geirrt und den Namen „U-Kraina“ mit Unterkrain verwechselt haben; denn fast der ganze Lebensmitteltransport rollt bei uns durch aus Unterkrain!“ (Naša gospoda na Dunaju in ona v Berlinu nas venomer zagotavlja, da dobimo živeža iz Ukrajine. Kakor pa iz prevoza tu skozi uvidim, so se gospodje zmotili, kajti skorej ves tovor z živili prihaja iz Dolenjske, ne pa iz Ukrajine.) Kakor razvidno, je nemško besedilo zaradi sličnosti imen „Ukraina“ — „Unterkrain“ bolj značilno nego prevod v slovensčini.

Nepozabni, tudi s temi izvajanji v zvezi stoječi izlet na našedivne Gorjance in k čerkvici sv. Miklavža začetkom letošnjega avgusta, ostane kot priča v zgodovini spoznavanja Dolenjske. Malo pred tem izletom je strašna toča obiskala skorej vse vasi pod Gorjanci in uničila vse pridelke na polju in po vinogradih. Človek, naj bi bil še tako brezsrčen, se je moral zjokati, ko je zrl na strašne posledice te vremenske katastrofe. In vendar je ni bilo dobiti ne ene prizadetih vasi, ki bi celo v tem času in v očigled takega občutnega udarca ne bila preplavljena od tujcev. Kdo od teh je pred vojno znal za Gamberje, Jugorje, Igljenik, Orehek, Zajčji Vrh in druge sosednje vasi! Kdo vnanjih se je preje brígal za naše Gorjance? Zdaj, ko je drugod mučil in moril glad in pomanjkanje, ga ni bilo prehoda tudi preko Gorjancev, ki bi bil ostal nepoznan tujim ljudem, ki so stikali za živežem tudi po samotnih žumberoških selih raztresenih onokraj Gorjancev. Skratka, danes je ne le vsaka vas, že vsaka hiša najbolj zapuščena sela naše Dolenjske poznana tudi vnanjemu svetu. Če si pred vojno na vprašanje, od kod si, odgovoril: tam z Dolenjske, si moral slišati v nekakšnem zaničevanju naglašeno opombo: oh, tam z Dolenjske. To je bilo tako nekam za nas

ponižujoče izraženo, kakor da se nas je hotelo pomilovati, da si za naše rojstvo ali sicer stalno bivanje nismo mogli zbrati boljšega kraja, kakor ravno to malopoznano, še manj pa ovaževano našo Dolenjsko. Če pa te danes kdo vpraša, od kod? in mu poveš: iz Dolenjske, o kako vse drugače te pogledajo in s teboj vred cenijo tudi tvojo rojstno grudo!

Prav dobro vemo, da čim se bodo s sedanjimi še nejasnimi razmerami izboljšale tudi prometne razmere in dobave živeža, bo tudi po naših krajih se ublažil veliki tok romarjev za živežem. Ampak gotovo je, da popolnoma usahnil ne bo nikdar več. In še bolj gotovo je, da naša Dolenjska po vojni, oziroma po sklepu miru ne ostane nikdar več tudi širšemu vnanjemu svetu tako nepoznana, kakor je bila še kratko pred to nesrečno vojno. Če tudi ne smemo postati ošabni in prevzetni, da smo v najhujših časih s svojimi žulji in s pridelki iz naše grude rešili tisočere vnanjcev pomanjkanja in gladu, vendar nas mora odslej bolj kot doslej navdajati zavest ponosa na svojo grudo! Da, rojaki Dolenjci: Bodimo ponosni na svojo Dolenjsko, ponosni, da smo sinovi in hčere ene največjih pokrajin Jugoslavije, da je ravno naša Dolenjska most med našimi južnimi in severnimi brati.

Fran Gorjanski.

Domače in tuje novice.

Brzojavka in zahvala. Kraljeviču Aleksandru je poslalo županstvo Šmihel-Stopiče sledečo brzojavko: „Njega Kraljevska Visokost kraljevič Aleksander, Belgrad. — Povodom ujedinjenja Slovencev, Hrvatov in Srbov v Jugoslavijo pod žezlom slavnega rodu Karagorgjevičev pošilja največja kmečka občina kranjska Vaši Kraljevski Visokosti udane pozdrave. Županstvo Šmihel-Stopiče, 14. dec. 1918. Župan: Jos. Zurec, podžupan: Ivan Znanc in obč. odbornik E. Kastelic.“ — Zahvala, ki jo je dal odposlati kraljevič Aleksander, se pa glasi: „Županstvo Šmihel-Stopiče, Dolenjsko. — Sporočam Vam iskreno zahvalo in pozdrav Njega Veličanstva kralja Petra i Njega Kraljevske Visokosti prestolonaslednika regenta Aleksandra za Vašo iskreno narodnega čuta prežeto pozdravno brzojavko. — Po najvišjem nalogu šef dvorske kancelarije Balugdžić.“

Umrl je 22. dec. 1918 v št. Rupertu preč. gosp. duh. svetnik in župnik Janez Mervec v starosti 72 let. Bil je vsepovsod velespoštovan in blag gospod. Naj počiva v miru!

Narodni davek. Duhovniki novomeške dekanije, zbrani na konferenci sodalitats dne 18. novembra t. l., so darovali za narodni davek 860 kron. Poimenski izkaz sledi v novem letniku Dol. Novic.

Občni zbor Podpornega društva na drž. gimnaziji v Novem mestu se je vršil zadnje nedeljo, 22. t. m., v gimnazijski posvetovalnici. Načelnik ravnatelj Wester je poročal o društvenem poslovanju v preteklem šolskem letu ter o denarnem stanju, ki se lahko imenuje ugodno. Letos šteje društvo 125 članov, število, kakor ga še menda nikoli ni imelo. Lani je bilo rednih članov 64. Tudi prejemki so se letos znatno dvignili. Tako znaša dohodek z gledaliških predstav v Nar. čitalnici, pri katerih so sodelovali gimnazijci, skupno 400 kron; del vstopnine pri ljudskem predavanju dne 1. decembra t. l. 91 K 60 v. Glavni dohodek pa tvorijo podpore članov. S članarino vred znašajo te podpore v t. l. 707 kron, v šolskem letu 1916/17 so znašale 178 kron 60 vin. — Seveda so tudi stroški primerno visoki. Za šolske knjige se je doslej izdalo 309 K 60 vin.; a neplačan je še račun istotako za šolske knjige v znesku 438 kron. Z obleko in obuteljbo društvo letos še ne more učencev

podpirati. — Odbor sestoji po zadnjih volitvah iz teh-le gospodov: Načelnik ravnatelj Wester; odborniki: profesor dr. Ažman, prošt dr. Elbert, knjigotržec Horvat, profesor Južnič, trgovec Jos. Kóbe in predsednik okrož. sodišča Jos. Zmavec. Zadnja dva gospoda sta novo izvoljena. — Za preglednika računov sta izvoljena gg. trgovca Julij Kóbe in Jurij Picek. — Na občnem zboru so se pregledala društvena pravila, ki so že od l. 1875. v veljavi, in so se sprejeli razni predlogi za izpremembo posameznih določb. Istotako je obveljal nasvet gospoda župana Rozmana, da naj se obrne odbor na dolenjske hranilnice, posojilnice, župne in županijske urade s prošnjo za podpore. — Končno se je načelnik zahvalil vsem članom in podpornikom za njih naklonjenost, zlasti obema tukajšnjima zdravnikoma gg. višj. okraj. zdravniku dr. Vaupotiču in primariju dr. Strašek, ki ubožne dijake brezplačno lečita, lekarnarjema gg. mag. pharm. Andrijaniću in Bergmannu za odajo zdravil po znižanih cenah ter knjižničarjema podporne zaloge gg. prof. dr. Gorjancu in dr. Tillerju za njihovo blagovoljno poslovanje.

Zahvala. Odbor Podpornega društva za učence drž. gimnazije v Novem mestu se vsem gg. članom in podpornikom iskreno zahvaljuje za njih naklonjenost in radosnost, s katero so se odzvali našemu vabilu k pristopu v društvo. Po nabiralni poli se je nabralo 678 kron, od drugih podpornikov 29 kron, skupno 707 kron. Bodi vsem iskrena zahvala! Naši ubožni učenci naj jim bodo še v prihodnje priporočeni. Izkaz o vplačanih zneskih se objavi v Letnem poročilu drž. gimnazije za šolsko leto 1918/19. Drugim gosp. iz Novega mesta in z Dolenjskega, ki še niso pristopili k našemu društvu, se najtopleje priporočamo. — Novo mesto, 23. dec. 1918. Za odbor: Wester, t. č. načelnik.

Srbohrvatski tečaj. Ker se je končno dobilo nekaj izvodov Ilašičeve Hrvatske knjižnice, se prične srbohrvatski tečaj v četrtek, dne 2. januarja 1919 ob 2. uri popoldne. Mestno županstvo je dalo rade volje v ta namen na razpolago občinsko dvorano v drugem nadstropju Mestne hiše. Prostora je v njej za približno 30 udeležencev. Poučevalo se bo ob torkih in četrkih od 2. do 3. ure popoldne. Gospoda, ki imajo priporočeno knjižico, in drugi, ki hočejo skupno z njimi porabljati učno knjigo, naj pridejo ob naznanjeni uri k prvemu učnemu sestanku. Ravn. Wester.

Odprte prodajalne so imeli izjemoma nekateri novomeški trgovci v nedeljo, dne 22. decembra dopoldne, da so s tem ustregli ljudstvu, ki potrebuje za praznike navadno več različnega blaga. Vidilo se je pa, da se je občinstvo že zelo lepo prilagodilo nedeljskemu počitku trgovcev v Novem mestu, ker bilo je dokaj malo dela po prodajalnah. In tako je prav! Ob nedeljah in praznikih rada imata počitek in prosto gospod in uslužbenec. Zatorej javljamo, da ostanejo zanaprej vse prodajalne ob nedeljah in svetkih cel dan zaprte. Ta kolegijalni sklep naj upoštevajo tudi prodajalne, ki se dosedaj niso hotele pridružiti tej hvalevredni odredbi. Mislimo, da nima nihče toliko blaga, da bi ga ne mogel prodati ob delavnikih. Ljudstvo pa prosimo, naj bo samo toliko prijazno tudi nadalje, da si nakupi svoje potrebščine ob delavnikih pri svojih navadnih in znanih trgovcih, da se ne bo delala brezpotrebna konkurenca ob nedeljah. Časopisje se pa lahko prodaja v vežah. Združeni trgovci.

Ne odkrivajmo se več pri pozdravljanju. Sicer se gospe in gospodične še niso izrazile na naš vljuden poziv v Dol. Novicah v št. 48., če namreč dovoljujejo moškim, da se jih pozdravlja samo s poklonom glave in dostojnim pogledom, — toda neodgovor je potrdilo, da se dame s predlogom strinjajo, če ne, bi protestirale. Torej s prvim jugoslovanskim novim

letom proč s starim načinom pozdravljanja! Omenimo še, da ni samo nepotrebno, ampak je celo nedostojno, pozdravljati od daleč čez cesto in ulico. Pozdravlja se tri korake pred srečanjem.

Oskrunjen grobov. Že večkrat smo bili glas upijočega v puščavi, ko smo se pritoževali v tem listu, zoper neredno zaklepanje mestnega pokopališča in zoper onesnaženje blagoslovljenega kraja. Vemo, da tudi današnja pritožba ne bo našla željenega odmeva na merodajnih mestih, a vključ temu hočemo pribiti na javno zatožno klop nesramne činitelje roparskega počenjanja na našem pokopališču povodom prvega narodnega praznika. — Zares, lepo so bile okrašene hiše s zelenjem nikakor pa ni lepo, da se je za marsikatero okno ropalo po grobovih bršljini in zelenje. Nekateri gomile so postale kar čez noč gole, ker so bile obrane svežega bršljina, ki se je moral gojiti in negovati več let, da se je končno dobro ukoreninil v zemljo. Koliko opravičene žalosti, jeze in ogorčenja je to povzročilo med posestniki grobov, se je lahko vsakdo prepričal. S takšnim počenjanjem se ne časti Jugoslavija, temveč se le onečašča! — Prosimo torej nekaj več spoštovanja in čišljanja do grobov, v katerih spé naši dragi rajni! Oskrunjevalce se pa naj zaslužno kaznuje, da se pouče, da trganje in ruvanje cvetja in zelenja raz grobov mrtvih tudi v svobodni državi ni dovoljeno.

Glas iz občinstva. Podpisani prosimo novomeško županstvo, naj bi blagovolilo mestni vodovod že vendar enkrat temeljito urediti in popraviti, da bi ne bilo prebivalstvo vsak hip brez vode. Ni nam sicer znano, kje tiči pravi vzrok vedne pomanjkljivosti, toda, če se morebiti nahaja uprava in oskrba vodovodne naprave in strojev v nezmožnih ali celo malomarnih rokah, naj se pokliče veččega objekta k dragoceni vodovodni napravi. Takega zmožnega objekta gotovo ne bo manjkalo sedaj po vojni. Kratko: naj ukrene slavno županstvo po svoji razsodnosti, samo da se odpravijo vedni nedostatki pri mestnem vodovodu končno za vselej. Bomo prav hvaležni. Več meščanov.

Narodni davek so nabrale vrle učenke dekliske ljudske šole v Novem mestu 45 K 60 v; šol. voditeljica g. Clarici je darovala 10 K in g. prof. Škerlj je dal 15 K, torej skupaj 70 K. Denar odpošlje uredništvo Dol. Novic na merodajno mesto. Jugoslovanski domoljubi, prispevajte kar največ darov za svojo lastno domovino!

Narodni davek. G. Rudolf Faleskini, posestnik in opekarnar v Dol. Straži je izročil našemu uredništvu lepo svoto 1435 kron. In sicer se je zložilo na narodnem prazniku občine Prečne pri slavnostni seji 645 K; g. Ivan Vintar, posestnik in trgovec, Gor. Straža, 500 K; prostovoljnih denarnih prispevkov v župniji Prečna je tudi g. Faleskini nabral pri različnih domoljubih 290 K; torej skupaj 1435 K. Imena darovalcev objavimo v novem letniku Dol. Novic, kakor hitro bodo zopet izhajale. Čast in slava jugoslovanski zavednosti!

Doneski za Narodni davek v občini Gor. Polje, župnije Soteske na Dolenjskem v svoti 352 kron so se nabrali pri sledečih darovalcih: Zbirka županstva 37 K; Al. Vole 60 K; Anton Kline 50 K; Marija Kline, Anton Jarc, Janez Fifolt, Alojz Fifolt, Franc Pucelj, Ivan Urbančič in Jožef Novak po 10 K; Lorenc Stricelj, Marija Tisovec in Franc Lavrič po 6 K; Jože Bredas, Marija Lavrič, Janez Markovič, Alojz Tisovec, Franc Erbežnik, Martin Špelko, Franc Šercelj, Ant. Lavrič in Janez Aš po 5 K; Jože Šenica, Jožef Dular, Franc Fifolt, Jožef Cervan, Jožef Aš, Marija Aš, Anton Kumel, Franc Volk in Ana Lavrič po 4 K; Florjan Zupančič, Neža Štricelj in Ana Žitnik po 3 K; Franc Gorše, Ana Erbežnik, Fr. Tisovec, Janez Aš, Anton Perko, Franc Bukovec,

Neža Pucelj, Anton Bradač, Ana Gorše, Franc Vertačnik, Anton Koprivec in Janez Fifolt po 2 K; Ivana Zoran, Frančiška Zaplotnik in Ivana Bobnar po 1 krono. Skupaj tedaj 352 kron.

Električna luč v Novem mestu se vedno bolj izpopolnjuje. Podjetnik g. Bon se trudi kar se da, da izroči čimprej dovolj luči javnosti v splošno korist. Nankrat to pač ne gre, ker je treba vso napravo v Luknji temeljito preurediti in prenoviti, kar stane pri pomankanju zmognih delavcev in ugodnega vremena pač mnogo dela in ogromnih stroškov. Je tedaj zelo neumestno zabavljanje in godrnjanje, če luč vedno ne gori, kakor opoldansko solnce in če se ne more nankrat vsem napeljati luči. Nova izvežbana moč, ki je sedaj nastavljena pri elektrarni, nam bo lahko odpravila tudi vse nedostatke, katerih nam je zapustil poprejšnji lajlk-inštalater pri napeljavi električnih svetilk. Torej potrpiamo, v kratkem bo vsem kar najbolje postreženo!

Zakaj pa ne v Novem mestu? Ali zares ni mogoče, da bi se ustanovila v Novem mestu glasbena šola? — Morda bi pa šlo in še prav dobro, ko bi se hoteli merodajni faktorji malo pobrigati za našo mladino. Ko smo pred kratkim nekoliko gledali v čitalnici našo ljubko mladež pri plesnih vajah, se je zgodilo, da ni bilo izmed okrog 30 gospodičev in okoli 40 gospic niti ene osebe, da bi znala vsaj za silo igrati na glasovir. Vsi so morali čakati, da je končno došel gospod, ki je nesrečne plesalce in plesalke iz usmiljenja rešil iz mučne situacije. — Žal pokojnega dr. Volčiča! Z njim je legla v grob njegova plemenita ideja o glasbeni šoli v Novem mestu, ki se je že dokaj lepo razvijala pod njegovim modrim uplivom.

Darovi za slepe vojake se pošiljajo sedaj na naslov: Č. sestra Klara Verhunc, Ljubljana, I. jugoslovanska bolnica, objekt 14, Belgijska vojašnica. — Naše uredništvo je poslalo danes 324 kron, katero svoto je nabralo od časa 1. avgusta 1918 do sedaj. Darovalci so bili vsi že objavljeni v našem listu. Dolenjci, Dolenjke, spomnite se naših največjih revežev-invalidov in nabirajte ob božičnih in novoletnih praznikih kar največ darov za nje!

Razprodaja plemene živine. Na deželnih pristavah v Medvodah se bo ta mesec razprodalo 150 dragocenih krav enobarvnega švicarskega plemena. Kupci naj se zglase pri oskrbništvu v Medvodah. Vlak v Medvode vozi iz Ljubljane pred 7. uro zjutraj.

Spomini na čase dajatev živil. Iz Malega Vrha pri Mirnipeči se nam poroča sledeče resnične zgodbe: Ko so l. 1917 in 1918 hodili razni komisijonarji po vaseh, da so pobirali vojne dajatve, je prišel komisijonar k nekemu posestniku po eno govedo za vojaščino. Toda posestnik se je znal izgovarjati tako, da je preslepljenega komisijonarja odpravil k nekemu revnemu kočarju, ki je pa moral dati živinče. Po noči je pa oderuški posestnik svojo govedo zaklal ter razprodal vse meso za dobro ceno. — Prišel je drug komisijonar po špeh k bogatemu kmetu; zopet se je izgovarjal; lahkoveren komisijonar je odšel, a kmet je pa po noči odpeljal špeh v Ljubljano. — Prišel je tretji komisijonar po krompir k istemu posestniku; zopet je znal pregovoriti tudi tega komisijonarja; krompirja ni dal, pač pa ga je vozil pozneje v razne kraje in ga prodal po 24 kron mernik. — Prišel je četrti komisijonar po žito. Zopet bogati kmet ni mogel dati veliko, a pozneje je oderuh prodal pšenico po 260 do 280 K mernik. — Zares čudno, da komisijonarji tako radi verjamejo bogatino! Sicer pa tudi to ni čudno, saj vemo zakaj! — Bog pa kaznuje oderuhe in lažnjivce. Tako je dobil tudi dotični posestnik svoje plačilo. Ker je nosil svoje tisočake vedno seboj pod pazduho, jih je nekoč zgubil na

poti v Novo mesto. Če jih bo kedaj nazaj dobil, je veliko vprašanje, ker poštenih najditeljev je dandanes ravno tako malo, kakor poštenih vojnih dobičkarjev.

Wilson v Parizu. Dne 14. decembra je prišel Wilson v Pariz. Francija in Pariz sta mu pripravila tako sijajen sprejem, kakoršnega še Francija od Napoleonove dobe ni priredila nobenemu kronanemu ali nekronanemu vladarju. Med gromenjem topov in sviranjem ameriške narodne pesmi sta na pariškem kolodvoru sprejela Wilsona predsednik pariške ljudovlade Poincare in ministrski predsednik Clemenceau.

Oderuh. (Dalje in konec.)

Tu so se odprla vrata in vstopil je suh, blede človek v zakripani suknji.

Ponižno pozdravi: „Dober večer!“

„Česa želite?“ vpraša zlatar.

„Počakati hočem,“ reče došlec. „Kupovalce imate...“

„O Jehova! samo govorite, imamo dosti časa. Temu gospodu tudi ni turške sile.“

„Cenjeni gospod,“ je začel prišlec, „prosil bi...“

„Jaz nisem nikak „cenjeni gospod“,“ se odreže zlatar. „Umazan jud sem, kakor se mi roga celo mesto, osobito vaš vajenec — čeravno sem dober katoličan in sem dal Minoritom kadilnico od tako čiste srebro, kakor je ta križec! O Jehova! večna škoda one kadilnice!“

„Oprostite, gospod, pa nisem kriv jaz radi svojega vajenca, toda sedaj — ni več moj, odpustil sem ga! Prišel sem vas prosit, da mi nekaj pomagate...“

„Oj sveti Jeruzalem! Da pomagam! Hehehe! Da pomagam! Tako? Ja! Ja da pomagam? Jaz siromak? Oj Jehova, pol leta mi ne da nikdo niti za vinar izkupiti, a kadar pride — pokaže z roko name — „hoče, da mu dam v svojo škodo!“

„Ne maram vam delati škode,“ rečem srdito. „Z Bogom!“

„No, no! Pri Abrahamu! Kaj ste tako velik gospod, da se še pogajati nočete?“ reče zlatar. „Toda koliko mi date?“

„Dva goldinarja!“

„No pa naj bo, da pridete zopet drugič. Pri Jehovi! take dobrosrčnosti ne boste našli na celem svetu!“

„Težko!“ odgovorim, plačam, vzamem križec in odidem. Toda na oglu sem se usedel na kamnito klop pod zlatarjevo okno čakajoč, kaj bo s tem človekom.

Iz vlekel sem listnico, hoteč seštevati — njeno vsebino. Bila je tako blede — pusta. In ko sem tako ogledoval svojo listnico, zaslišim pod odprtim oknom zlatarjev glas: „Toda pri Abrahamu! lepo vas prosim, Petrič, kaj vam pade na um. Torej danes bi imeli plačati onih petdeset goldinarjev z obrestmi, toda vi hočete, naj vam zopet dam? Oj sveti Jeruzalem!“

„Rotim vas pri Bogu, gospod, ne srdite se name! Da veste za našo bedo — srce bi vam počilo!“

„Ne govorite tako! Koliko src bi pa moral imeti, da bi mi za vsakogar, ki je v stiski, moralo počiti srce! Ali sem jaz kriv, da nimate denarja? Zaslužite ga!“

Petrič reče na to s pridruženim glasom: „Zaslužite ga, zaslužite! Mučil bi se od noči do noči — in to kako rad! — ko pa ni dela! Zaupam v Boga, da ne zapusti in da mi najde žena kmalu kako delo. Revica leta okrog vseh znancev. Obhodila je več kakor pol mesta iščoč dela. Morda, da je danes kakšno našla?“

„Toda kaj vam švelič še ni plačal za ono krsto?“

„Ne vinarja nisem še videl,“ je vzdihnil Petrič. „Revež je skoro tak bogatin kakor sem jaz. Zadnji belič sem dal za deske, nadejajoč se, da bo plačal mesto njega njegov gospod brat — toda nisem dobil ničesar niti za deske niti za delo!“

„Tako se dogaja lahkoumnim ljudem. Vidite. O sveti Jeruzalem! če bi jaz dajal tako na vero, bi postal kmalu berač — toda kdo bi se potem mene usmilil? Ne živa duša! — Ne posodim vam nič več. Najprvo plačajte!“

„Toda, gospod, usmiliti se me! Usmiliti se dece, ki plaka doma od glada, kamenje bi glodala, da je mogoče. Počakajte me za ta petdesetak še četrta leta in kupite od mene tu ta dva prstana. Težkega srca jih dam, poročna sta — toda kaj hočem? Glad boji in plač otrok trga srce.“

„Veste kaj,“ reče zlatar čez nekaj časa, ko si je dodobra ogledal prstana, „nisem vam hotel več posoditi, ker niste držali besede — no vidim, da niste krivi, da ste drugače spoštovanja vreden človek, zato vas hočem še počakati — toda podpisali mi boste menico za 75 goldinarjev.“

„Za petinsedemdeset!“ je vzdihnil mizar, „to je previsoko!“

„E, ako nočete, vas ne silim. Plačajte in zopet bomo dobri prijatelji.“

Tišina nastane. Ključavnica zaškriplje v miznici, in zlatar reče: „Gotovi smo. Ako ne prinesete denarja za staro menico, vas naznanim jutri zjutraj sodniji.“

„Torej naj podpišem novo menico?“ reče mizar z zamolklim glasom.

In zopet zaškrtla ključavnica, miznica se odpre, in zlatar reče: „Tu pero — podpišite se tukaj. Toda popravili mi boste, ker sem vam storil to dobroto, vrata zastonj, razumete?“

„Da. A koliko mi date za ta dva prstana?“

„Steham ju. — Pet goldinarjev.“

„Nič več?“

„Da sta vredna petdeset goldinarjev — dal bi vam jih petdeset; no ker sta pa vredna samo petak, vam ne morem dati več nego petak.“

„Dal sem za nju devet goldinarjev,“ mu reče Petrič.

„Zakaj ste se dali prevarati? Več vam ne morem plačati nego zlato. Tu imate pet goldinarjev. Toda kdaj pridete popravljat ona vrata?“

„Makar jutri.“

„Dobro! Toda pridite za gotovo — in prinesite kakih starih žebčev — teh imate doma dosti — da mi ne bo treba kupiti novih!“

„No tudi to!“ sem se jezil pod oknom.

Zdobil bi ga, tega slavnega gospoda Reha, ravnodušno v prah, da ne štitijsko tudi takih ostudnih lopovov zakoni.

„Moj poklon, gospod Petrič!“ se zahvali stari zlatar, kakor da se je razšel s svojim najboljšim prijateljem. „Pridite zopet kaj kmalu!“ se sili, odpirajoč mu vrata, na prijazen smeh. Pristal mu je ta smeh, pristal — kakor puranu.

Petrič je odšel blede kakor stena. — Znoj mu je stopil na čelo.

„Revež!“ sem dejal pomilovalno, srdito.

Mizar je obstal, ne pogledal tako žalostno, da je bilo mojemu srcu kakor cvetki, ki jo osmudi mraz.

„Da, revež sem,“ je vzdihnil postavši pred menoj in zakimal z glavno. „Bog vas varuj take nesreče! Toda od kdaj me poznate?“

Vstal sem in šel z njim.

„Slišal sem pod oknom vaš razgovor s to okrutno pijavko. Toda kje stanujete?“

„Tam v predmestju.“

„Imate svojo hišo?“

„Eh, da bi jo imel! V najemu sem! Plačevati moram najemnino — a ni ga dela, ni denarja — a ljudje trdi kakor kamen!“

„Niso vsi, ne!“ sem ga miril.

„No, res, res. Toda kaj korist? Marsikateri bi dal rade volje, toda sam nima — a srce ne more razdeliti. Ah, moj Bog, zakaj je to nebo tako visoko, in ti tako daleč?“

„Nikarite obupavati, prijatelj, Bog ni daleč, on samo izkuša.“

„Ah, vsaki dan obiščem vse cerkve v mestu, prosim, molim — a nič, nič! — No, glejte tam stanujem.“ Pokazal mi je na jednonadstropno hišo. „Na dvorišču imam delavnico in stanovanje.“

Šel sem s siromakom.

Dospela sva na dvorišče. Tu je sedelo dvoje deklet in fantiček na solncu in igrali so se v pesku.

„To so moji otroci. — Ali še ni prišla mama domov?“ je vprašal.

„Ne,“ so odgovorili otroci žalostno.

„Revčki, niso obedovali!“ mi zašepeta.

„Atek, lačen!“ je zaprosil najmanjši fantiček.

Mizar ga poboža po glavi.

„Tako dobiš jesti, zlatko moj, takoj!“ Segel sem v žep in mu dal dvajsetico.

„Tu imaš za žemljice. Toda kako ti je ime?“

„Francek,“ reče fantek, z očmi žarečimi od veselja.

„No, poljubi gospodu roko!“ ga spomni oče.

Dečko dvigne roko, seže po moji in jo poljubi. Mizar namigne najstarejši deklici: „Idite pa si kupite!“

Otroci so odšli. Peljal me je v svojo delavnico, ki mu je bila hkrati tudi stanovanje. Bilo je tu snažno — ali žalostno. Dleta, žage, pile in obličji so viseli na steni kakor mrtvi — nikjer treske, nikjer strugotine — vse pometenno, prazno, tiho. Samo kanarček v kletki je skakal in žvrgolel.

„Sedite,“ mi reče mizar.

„Hvala. Nimam kam. Z Bogom. Sedaj vem, kje stanujete. Želim vam, da boste imeli, ko pridem drugokrat, mnogo dela.“

„Daj Bog!“ — — —

Leto se je nagibalo v jesen. Strnišča so bila že poorana. Turobno, prazno po poljih, le semintja so stale koruznice ali je zelenilo uvelo krompirišče. Na drevesih je viselo samo še jesensko sadje in zrele slive. Tupatam se je kje v polju pokadilo in čul si strel. Zajci so imeli izkušnjo. Vsak je gledal, da jo „srečno prestopi“.

Po naključju sem šel zopet v mesto. Nebo in celi svet naokrog se je svetil, ali čudno, kakor oko na smrt bolnega človeka, in tudi listje po drevesih je rumenelo, kakor se rumene čela na obrazih sušičavih ljudi. Lastavke so se selile, a prihajale so čaplje s severa.

Lepo je bilo, toda neveselo — čisto drugače nego poleti. Tudi v mojih prsih tako. Dospel v mesto spomnim se mizarja Petriča. Dejal sem si: „Stopi malo tja, da vidiš, kako mu gre?“

Stal je na dvorišču in delal majhno krsto. „Bog pomagaj!“ pozdravim. „No imate li dela?“

Mizar vzdigne glavo in smehljaj mu zaigra okrog ustnic, smehljaj leden. Tako se smejlja solnce ob oblačnem dnevu uvelemu cvetju in vrbam žalujkam na pokopališčih.

Bil je bled in suh, da te je obhajal strah. Poda mi roko in reče: „Zdravo! Imam dela, imam — toda kakšnega! Pojdite, da vidite!“

Peljal me je k odprtemu oknu in pokazal na klop.

„Tamle pogledajte!“ zajecija in si pokrije z roko oči.

Na klopi je ležalo mrtvo truplo malega Francka, krasno kakor voščen angelček. Pri glavi je gorela v čaši svečica. Na stolu je sedela mamica, šivala srajco, a iz oči so ji kapale solze na belo platno.

„Žalim vas, nesrečni človek, toda privoščite temu otroku nebeško slavo,“ rečem bojazljivo.

„Toda kako je drugače?“

Mizar je mahnil z roko in rekel zamolklo: „Slabo! — Da sem mogel kupiti deske za krsto, zastavila je žena oni pijavki poročno obleko. Na kolena je morala pasti predenj, da se je dal izprositi. Mislil sem, da bo obupala: hotela je prodati tudi svoje lase z glave!“

„A dela nobenega?“ vprašam.

„Nobenega! — Iskal sem dela tudi v tovarni — ali niti tam ga ni!“

Odšel sem od njega otožen.

*

In odpadalo je poslednje listje, prišla zima, minul radostni Božič, došel veseli predpust. Snega ni bilo, cesta se je posušila in šel sem v mesto, da vidim, kako je tam.

Ko sem dospel do predmestja, opazim pred hišo, kjer je stanoval Petrič, velik voz, in na njem naloženo pohištvo. Mislil sem si: Kdo se neki tu seli, to pohištvo ni menda Petričevo?

Stopim bližje in začujem iz dvorišča krik in žensko vpitje. Stopiti sem hotel na dvorišče, toda v tem trenutku prileti iz njega stari zlatar Reh preplašen, malo je manjkalo, da me ni porušil, maha s palico in vpije: „Policija! Oj Jehova! Kje je policija?“

„Čakaj, ti oderuški Jehova, ti bomo že dale policijo!“ so kričale za njim žene, vihte metle. Jedna je letela za njim celo na ulico in ga lopnila z držajem metle po plečih: „Tu imaš, da ne pozabiš današnjega dne, ti stara grdoba židovska — oderuška! Pridi mi samo še enkrat, oči ti izkopljem!“

„Mir, žene, sicer vas zaprem v imenu postavle!“ se je zarepenčil nekak uradnik, stopivši iz dvorišča.

„Pa nas zaprite, če hočete, takoj,“ krikne žena v jedni sapi, postavivši se pred uradnika kakor vojak. „To je zoper samega Boga! Rada bi poznala onega, ki se me drzne zapreti! Tako? Oderuhe branite a reveže ne?! Izgubite se mi takoj izpred oči, ako ne, jih dobite tudi vi po grbi!“

Uradnik, videč razjarjene žene, migne vozniku, naj požene voz s pohištvo, sam pa odhiti, da so ga komaj pete dohajale.

Vprašal sem žene: „Kaj je to?“

„Ta je zaplenil temu revnemu mizarju vso sobo, ker ni mogel takoj izplačati one pijavke. Ne, človeka mora zares popasti jeza! — Poznate tega reveža?“

„Poznam.“

„Pojdite, da boste videli. Tudi posteljo so vzeli izpod njega, a on leži in umira od bede in stiske. Nesrečnik!“

Peljale so me v sobo. Tu je bilo žalostnejše — nego v grobu! — Da, žalostnejše! V grobu ni glada, ni mraza, ni bolesti, ni nadlog, ni solz: v mizarjevi sobi pa je bilo vse to združeno. Mizar je ležal v kotu na slami, pokrit z nekakimi cunjami, in je težko hropel. Mizarka je sedela ob njem na tleh in pritiskala krčevito razplakano dekletce na grudi. Soba je bila kakor po požaru, vse pohištvo in mizarško orodje je bilo odneseno. Bilo je tu strašno.

Žene, ravno preje v največji podivjanosti, so obmolknile, in stale tiho kakor v cerkvi.

Pogled na bolnika in skrajno bedo vzbuja v nas neko spoštovanje.

Žene so začele nekaj šepetati, odšle so in pričele nositi, kjer so kaj imele: perilo, drva za peč, jedil in na vse mogoče načine so tolažile mizarjo, ki je gledala molče kakor brez občuta gole stene.

Stisnem starejšemu dekletcu darilce, po možnosti, v roko in odhitim.

*

Ko se je zmračilo, sem šel na večerjo v gostilno.

Tudi stari Reh je sedel tam za mizo med lepo oblečenimi gospodi, ki so bili napram njemu zelo prijazni, jel in pil zadovoljno, se šalil z natakario, psoval Ruse, da so barbari, pritiskači, toda hvalil in koval v zvezde našo omiko ter človekoljubnost.

Od jeze mi ni dišala večerja, čeravno sem bil lačen kot volk! In mislil sem sam pri sebi: Bog, Bog, velika je Tvoja potrpežljivost! Toda ti ne plačuješ vsake sobote.

Car.

Lepa naša domovina.

Od jugoslovanskih škofov za cerkev odobreno besedilo.

Lepa naša domovina,

oj junaška zemlja mila,

stare slave dedovina,

da bi vedno častna bila.

Mila, kakor si nam slavna,

mila si nam ti edina,

mila, koder si nam ravna,

mila, koder si planina!

Blagoslov naj se razliva

v tvojih poljih in lesovih.

Bog ljubezni naj prebiva

v tvojih selih in domovih.

V božjem dihu, v božjem varstvu,

tvoja ladja varno plava.

Mir s teboj po vsem vladarstvu!

Tvojim sinom večna slava!

Srbska narodna himna.

Bože pravde, Ti što spase

od propasti do sad nas!

Čuj i od sad naše glase

i od sad nam budi spas!

Močnom rukom vodi, brani

budućnosti srpske brod!

Bože spasi, Bože hrani

srpskog kralja, srpski rod!

Iz mračnoga sinu groba

srpske krune novi sjaj

nastalo je novo doba,

novu sreću Bože daj!

Kraljevinu srpsku brani,

petvekovne borbe plod,

kralja Petra Bože hrani

moli Ti se srpski rod!

Složi srpsku braću dragu

na svak dičan, slavan rad:

sloga biće poraz vragu,

a naj jači srpstvu grad!

Nek na srpskoj blista grani

bratske sloge zlatan plod!

Bože spasi, Bože hrani

srpskog kralja, srpski rod!

Odlikovanje. Kdor 14 dni vzdrži in živi samo od tega, kar za različne „nakaznice“ dobi in ne dobi, dobi križec — iz lesa — na grob!

Odgovor. „Zakaj imenujemo človeka, ki je kaznovan „vbogega grešnika“?“ — „Ker „bogatega grešnika“ nihče ne kaznuje, kar se vidi posebno pri vojnih dobičkarjih.“

V slovo!

Ker se pri svojem odhodu po dveletni službi na novomeškem kolodvoru nisem mogel pri vseh svojih prijateljih in znancih osebno posloviti, se prisrčno poslavljam tem potom od vseh-vseh, ki so mi bili prijateljsko naklonjeni ter kličem: „Bilo srečno v novi državi!“

Slavo Krže,

častniški namestnik.

Novo mesto, 21. grudna 1918.

ŽENSKÉ LASE

zmešane in rezane, kupujem po najvišji dnevni ceni.

Izdelovalnica kit:

I. SVETEC - Novo mesto - glavni trg nasproti rotovžu.

Razvedrilo.

Ponočni nemir. Gospodinja: „Kako ste spali?“ — Gost: „Prav nič!“ — Gospodinja: „Zakaj pa ne?“ — Gost: „V moji postelji je bila ena bolna bolha, ki so jo prišle vse sosede obiskat!“

Tolažba. Mali Pavel: „Zakaj pa držiš robec na licu, teta?“ — Teta: „Ker me tako zelo zobje bole.“ — Pavel: „Ne govori kaj tacega, teta, vsaj tvoji zobje leže tam le na omari!“

Časovno. Lenuh pride h kmetu se ponujat v službo. Ta ga hitro sprejme in mu naroči delo. A lenuh odmaje z glavo, rekoč: „Gospodar, vi ste se zmotili. Jaz namreč nisem zato prišel k vam, da bi kaj delal, temveč zato, da bi kaj zaslužil.“

Dober odgovor. Učitelj: „Čemu nam rabi perje rac, gosij in druge perotnine?“ — Vse molči. — Učitelj: „No, saj sem že zadnjič govoril o tem. Kaj pa imate doma v svojih posteljah?“ — Učenec: „Stenice!“

Pred sodiščem. Sodnik: „Zatoženec obstane, da je lagal!“ — Tožitelj: „Gospod sodnik, nikar mu ne verjemite, ni še nikoli po pravici povedal!“

Zapuščina. A: „Ali že veš, da je naš pokojni občinski tajnik vse zapustil mestni ubožnici?“ — B: „Kaj pa je zapustil?“ — A: „Sedem otrok.“

Čevljarski učenec: „To je že od sile, koliko jih moram pri tem mojstru požreti, pa sem vendar vedno lačen!“

Pri vinskem kupcu: „Veste kaj, vašega vina ne kupim več, mi ni všeč. Enkrat sem kupil mačka v žaklju, pa nikdar več!“

Orožnikovo sporočilo. „V mestnem logu so našli krog 40 let starega bolj gosposkega moža nezavednega, ustreljenega v zadnjo plat. Kakor vse kaže, se je nesrečnež sam ustrelil.“

Izdal se je. Ženin: „Čudim se, kako je to, da mi to gospodično za nevesto priporočate... njen oče je bil že zaprt!“ — Posredovalec: „Ali veste gotovo, da je to res?“ — Ženin: „Kaj bi ne, saj sem se v ječi z njim seznanil!“

V gostilni. Gost gostilničarju, ki se jezi, da gost nima s čim plačati: „Nikar se ne jezite, saj niste vi krivi, da jaz denarja nimam!“

Lahka rešitev. A: „Kako se bomo pa sedaj smejali, če ne bo več Dol. Novic in smešnic?“ — B: „Kakor poprej: z ustmi in obrazom!“

Odvetnik in kazenski zagovornik
(bivši vojaški sodnik)

D^r. Ignac Malnerič

vlijudno naznanja, da se je povrnil iz vojaške službe in prevzel osebno vodstvo svoje pisarne v Črnomlju.

Še nekaj zimske obleke

obuvala, perila, rjuh, klobukov itd., je dobiti v Kandiji - Ostermanova hiša.

pritlična ali enonadstropna
Hiša v Kandiji ali Novem mestu se kupi. Ponudbe na upravništvo Dolenjskih Novic.

Posestvo obstoječe iz treh hiš

v Kandiji pri Novem mestu se proda takoj iz proste roke. Zraven spada velik vrt, hiše so pripravne za vsakatero obrt, ker stoje na zelo prometnem kraju. Posebno za usnjarsko obrt je pripravno, ker je že bilo tukaj usnjarstvo. Več se poizve pismeno ali ustmeno pri lastniku Jakob Planinšek, Koglo štev. 18, P. Šmarjeta, Dolenjsko. — Proda se tudi vinograd v zelo priljubljeni gorici, v Mervcih, fara Šmarjeta, z vso prtičkino in kletarsko pripravo ter zidanico in 22 hektolitrov vina.